

melléklet a 114/2013. (IV. 16.) Korm. rendelethez

2016 JAN. 06

**Javaslat a**

**„[nemzeti érték megnevezése]**

**[települési, országos,/tájegységi/megyei/külhoni magyarság] értéktárba-történi felvételéhez**

6/140-2/2016

szám

Melléklet:

Előirat:

Ugyintéző:

Kovács E.

**Fekete István író munkássága és példás élete**

**Tisztelt Bizottság!**

Azzal a tiszteletteljes kéréssel fordulok Önökhöz, hogy kérésemet legyenek szívesek méltányolni, hogy nagy magyar írónk példás élete és munkássága felkerülhessen a Magyar Hungarikumok sorába.

Azt hiszem, hogy a XX. század legnagyobb és legnépszerűbb íróját nem kell különösen bemutatnom, hiszen könyvein nemzedékek nőttek fel. Ezzel kapcsolatban a néhai kaposvári költő, Takáts Gyula szavai jutnak eszembe:

„Könyveit rongyosra olvassák könyvtárainkban a magyar olvasók. Ifjak és felnőttek közöttkiadások százezres példányszámain túl – olvasói itthon és határainkon túl milliók.”

Mindent ismert a természetről, amit csak emberileg, azaz tudósilag lehetett. A környezetvédelem és a természetes élet szelíd prófétája volt akkor, amikor az ember azt hitte, hogy a Tudomány és a Technika majd mindent megold. Most döbbenünk rá, hogy az Ő írásai őrzik erdeinknek, vizeinknek tisztaságát, a természet örök rendjét. Tehát nyugodt szívvel mondhatom azt, hogy Ő volt az első magyar környezetvédő, aki írásaival figyelmezteti a mai kor emberét és ezen keresztül szól a felnövekvő nemzedékekhez is.

Könyveiből árad, sugárzik a szeretet, a növények és az állatok szeretete, a természet és az emberek tisztelete, Istenhite, vallásossága, magyarsága és a végtelen honszeretet.

Özvegye a következőket mondta nekem: „Szívében csak szeretet és jóság volt. A szívével, írt és a szíve is vitte el!”

Mint azt később tapasztalhatják nemcsak író, hanem költő is volt. De írt színdarabokat, filmforgató könyveket, tankönyvet, írta és rendezte a Földművelési Minisztérium által megrendelt mezőgazdasági és oktató filmeket. Ezenkívül jeles oktató, mezőgazdasági, halászati és vadászati szakíró is volt.

A Vuk c. állatregénye általános iskolában kötelező, a Tüskevár pedig ajánlott olvasmány. Könyveit a mai napig is ontják a kiadók és könyvnyomdák.

Kérésemet ismételten a somogyi költő, Takáts Gyula soraival erősíteném meg:

„Könyveiből a külföld a magyar tájat, a magyar embert, a magyar pedig a hazát ismeri meg. A legnemesebb honismereti mozgalom az övé! Egyéni utakon járó magyar író, aki jelentős műveket hagyott hátra. Könyveiből harmónia és tiszta, egyszerű bölcsesség árad – sugárzik. Hitének mélysége vitte közel az elemekhez és az emberekhez. Szeretete egyetemes. Ahol magyarok élnek, írásait mint a hazához vezető kalauzt igénylik. Emigrációnk levelezése és hírei is erről vallanak.”

Köztudott, hogy életében kevés elismerést kapott, ezért arra kérem a Tisztelt Kuratóriumot, hogy kérésemet legyenek szívesek támogatni és elfogadni.

S végül Dr. Kanyar József göllel szoboravató beszédéből idéznék:

„A falu tanítója volt az édesapja. A nemzet fia pedig a szépen beszélő magyar író, akinek már kapcsos díszkötésbe kellene kötni írásainak minden sorát, szépségét és szülőföld szeretetét hogy megőrződjék, mint az imádságos könyvbe préselt szagos menta.”

Tisztelettel:

**Bodó Imre**

Készítette:

BODÓ IMRE ..... (név)

Bodó Imre ..... (aláírás)

7200. Dombóvár ..... (település, dátum)



## I.

### A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:

**Fekete István Kulturális Egyesület**

2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:

Név: **Bodó Imre elnök**

Levelezési cím: **7200. Dombóvár, Hóvirág u. 25.**

Telefonszám: **06-74-466-087, 06-20-421-93-07**

E-mail cím: **bodoimre1954@gmail.com**

## II.

### A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése

#### **Fekete István író munkássága és példás élete**

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása

agrár- és élelmiszer gazdaság	egészség és életmód	épített környezet
ipari és műszaki megoldások	<b>kulturális örökség</b>	sport
természeti környezet	turizmus	

3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye: **Magyarország:**

**Gölle, Dombóvár, Kaposvár, Ajka, Ádánd, Bakóca, Budapest, Kunszentmárton, Balatonfenyves /Nagyberek/, Kis- Balaton /Diás sziget/, Keszthely, Látrány, Nagymaros, stb.**

4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik

települési	<b>országos,tájegységi</b>	megyei	külhoni
magyarság			

5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása:

Fekete István a Somogy megyei Göllében született 1900. január 25-én, a dombóvári származású Fekete Árpád kántortanító és Sipos Anna első gyermekeként. Életének a legfogékonyabb korszakát, az első tíz évet töltötte szülőfalujában, mely időszak meghatározta későbbi életét is. Itt szerette meg a természetet, a növényeket és az állatokat és a falu egyszerű, de értékes embereit, ahogy azt életrajzi regényében / Ballagó idő /is olvashatjuk. De itt került kapcsolatba a vallással és mély istenhitének köszönhetően élete legnehezebb korszakában is a Teremtőben mindig vigaszt talált. A faluban ismerhette meg élete első Matula bácsiját, Puska András uradalmi császár személyében, akitől sokat tanult a természetről és az időjárásról. Az ő beceneve valóban Matula is volt, mivel sok Puska nevű család élt a településen. Az elemi iskolát Göllében kezdte, de már Kaposváron fejezte be, mert a gyermekek továbbtaníttatása miatt a városba költöztek. Fekete Istvánnak három húga volt: Ilona, Katalin és Anna. Ott végezte el a Polgári, majd a Felsőkereskedelmi Iskolát is. A polgári tanára, Vajthó Jenő felfigyelt diákjára és egy alkalommal a következőt mondta: „Egy jó tollú van köztetek, a Fekete Pista!” 1917-ben a Zászlónk című cserkészlapban jelent meg első verse. Katonai szolgálatra is Kaposvárra vonult be. Azután elvégzett egy tartalékos tiszti iskolát és nyolc évig katonáskodott. Mint katona iratkozott be a debreceni Gazdasági Akadémiára. 1925-ben átkérte magát Óvárra és ott fejezte be az akadémiát.

1926-ban végleg leszerelt és a Baranya megyei Bakócára került segéd tisztnek, azaz gyakornoknak a Majláth grófhoz. Ott ismerte meg leendő feleségét, Piller Edithet, akit 1929-ben feleségül vett. Ezután Ajkára költöztek, ahol 12 évig vezető gazdatiszt lett Nierse Ferenc birtokán. 1930-ban e településen született Edith lánya és 1932-ben pedig István fia. Írói munkássága is ott bontakozott ki. 1936-ban a Gárdonyi Géza Társaság regénypályázatán A koppányi aga testamentuma c. történelmi regényével futott be, mely 1937-ben meg is

jelenhetett. Két évvel később a Zsellérek c. regényével kiérdemelte az Egyetemi Nyomda Nagydíját. Elbeszéléseit a Herczeg Ferenc szerkesztette Új Idők, vadásztörténeteit pedig Kittenberger Kálmán vadászlapja a Nimród közölte. A háború előtt és alatt még öt könyve jelenhetett meg.

Ajkát 1942-ben hagyta el és családjával Budapestre költözött. A Földművelési Minisztériumban helyezkedett el. 1948-ban a minisztériumból eltávolították. Elsősorban a Zsellérek, másodsorban mély vallásossága miatt. 1953-ig nem volt állandó munkája. Uszálykísérőként dolgozott a Dunán. Egyedül az Új Ember katolikus hetilaptól kapott írásaiért némi honoráriumot. 1953-tól Kunszentmártonban tanított egy Halászmester képző iskolában. Itt írta meg a Halászat c. tankönyvét. 1958-tól a Kis-Balatonnál helyezkedett el, ahol a Tüskevár c. ifjúsági regényén is dolgozott. 1960-ban nyugállományba vonult és 1970-ben bekövetkezett haláláig, mintegy tíz könyve jelent meg. Halála után megjelent könyvekkel együtt közel félszáz művét olvashatjuk. Jókai után a legnépszerűbb magyar írónak tartják. Könyvein nemzedékek nőttek fel. Nemcsak író, ifjúsági író, de költő is volt. Eddig 168 versét ismerjük. Írt filmforgató könyveket, színdarabokat, mezőgazdasági, halászati és vadászati szakíróként is számon tartják.

45 éve, 1970. június 23-án hajnali fél háromkor hunyt el. Először a Farkasréti Temetőben búcsúzhattunk Tőle, június 25-én. És már elmúlt tíz éve, hogy a szülőfalu temetőjébe végleg hazatért. A csecsemőkorukban elhunyt kistestvérek /Antal és Erzsébet/ mellett, a Szent Vendel kápolna tövében talált végső nyughelyet feleségével, Piller Edithel és Bogáncs kutyájával együtt. Jókai Anna az Írószövetség részéről a következő sorokkal zárta búcsú beszédét:

„Nézem a sötétséget, de látom a csillagokat” - ő írta, ő hagyta ránk ezt a gondolatot. ”Erre biztat minket, minden rendű és rangú jóakarató embert. Nem lehet olyan sötét, hogy ne keressük a felhők mögött a csillagok rezzenéstelen fényességét... Nyugodjanak békében csontjai, - de lelke igenis járjon közöttünk, nyugtalanítóan, termékenyítően és vigasztalóan.”

## 6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett:

Nincs még egy magyar író, akinek annyi emlékhelye van, mint Fekete Istvánnak. Négy helyen találunk emlékmúzeumot az országban: Gölle, Dombóvár, Ajka, Kis-Balaton /Diás sziget./ Keszthelyen tavaly avatták fel a Matuláriumot, ahol Túri- Török Tibor szobrász alkotásai is megtekinthetők. Folyamatban van a bakócai emlékszoba megvalósulása is. Számtalan emléktábla hirdeti azokat a helyeket, ahol életében megfordult. Itt jegyezném meg, hogy a szülőfaluban és Kaposváron két- két emléktáblát is avattunk emlékére és tiszteletére. Legutóbb a Balatonfenyveshez tartozó Imre majorban /2013/ lepleztük le emléktábláját. Több tucat iskola, vadásztársaság és óvoda is viseli nevét. Őt településen láthatjuk bronz, illetve kőből készült szobrát: Dombóvár, Gölle, Ajka, Ádánd és Bakóca.

Amit még fontosnak tartok megemlíteni az, hogy 2013-ban eladták a tízmilliomodik Fekete István kötetet. Könyveit az oroszról a németen, angolon és az eszperanton át a vietnámiig mintegy tizenkét nyelvre fordították le. Több művét megfilmesítették.

Úgy gondoltam, hogy a XX. század legnagyobb és legnépszerűbb írója kiérdemelte a Magyar Hungarikum elismerést. Éppen ennek érdekében felterjesztettem kérésemet a Tisztelt Bizottsághoz. Minden elfogultságtól mentesen vallom, hogy Fekete István író munkássága és példás élete igazi Hungarikum!

7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források)

**Fekete István író megjelent könyvei:**

1937. A koppányi aga testamentuma  
1939. Zsellérek  
1940. Csí / Hu, Kele, Vuk kisregények/  
1941. Öreg utakon  
1942. Csí / Történetek állatokról és emberekről/  
1942. Hajnal Badányban  
1944. Egy szem kukorica  
1944. Emberek között  
1946. Gyepelő nélkül  
1947. Tíz szál gyertya  
1955. Halászat / szakkönyv/  
1955. Kele  
1955. Lutra  
1957. Bogánecs  
1957. Tüskevár  
1959. Téli berek  
1960. Köd  
1960. Pepi – kert  
1962. Kittenberger Kálmán élete  
1962. Őszi vásár  
1965. Húszonnegy nap  
1965. Csend  
1966. Hú  
1968. Barangolások  
1970. Ballagó idő

**Az író halála után megjelent könyvek:**

Tarka rét, Rózsakunyhó, Csí és más elbeszélések, Harangszó, Búcsú, Ködös utak, Erdei utakon, Vadászatok erdőn, mezőn, Zsong az erdő, Karácsonyi látogatók, Végtelen út, Vasárnap délután, Magasles, Régi karácsony, Számadás, A három uhu és más történetek, Három karácsony, Aranymalinkó, A magam erdeiben, Napló,- Hajnalodik / Keserves évek./ stb.

**Újságok, folyóiratok:**

Zászlónk, Gazdatisztek lapja, Vigilia, Új Ember, Nimród, Új Idők, Halászat.

Részletes lista található a Horváth József által összeállított Fekete István bibliográfia c. könyvben.

**Filmek:**

Tüskevár, Vuk, Lutra, Bogánecs, Ballagó idő.

## **Filmforgató könyvek:**

**Aranypáva, Feltékenység, stb.**

**Az eddig még nem publikált írásai, versei is olvashatók a dombóvári Fekete István Kulturális Egyesület emlékkönyveiben is /1997-213, a 2014. évi szerkesztés alatt/, Sánta Gábor irodalomtörténész tanulmányaiban, a Búvópatak c. lapban, az ajkai Fekete István Irodalmi Társaság kiadványaiban, a Somogy folyóiratban stb.**

8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:

**[www.feketeistvanmuzeum.hu](http://www.feketeistvanmuzeum.hu)**

## **III. MELLÉKLETEK**

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális dokumentációja
2. A Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek
3. A javaslatához csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat

**Mellékletként csatoltam egyesületünk 2013-as évkönyvét és a Fekete István Múzeum tájékoztató füzetét. Fényképek, dokumentumok megtekinthetők a múzeum honlapján.**